

DANSKE BØRN SMIDER BLEEN SENT

Fritidspædagogikken:

Er under pres

Læs side 6

Arbejdspladsklub:

Gav kontant gevinst

Læs side 12

Debat:

Formanden svarer

Læs side 26

Udgiver:

LFS, Landsforeningen for
Socialpædagoger
Rosenvængets Allé 16,
2100 København Ø
Telefon: 3544 4546
www.lfs.dk

Ansvarshavende redaktør:

Kirsten Gunvor Løth (formand)

Redaktion:

E-mail: lfsnyt@lfs.dk

Anna Louise Stevnhøj,
Daglig redaktør

Telefon: 4697 1662/ 3071 8947

Email: alst@foa.dk

Agnete Solvej Christiansen,
Journalist

Telefon: 4697 1671

Email: agch@foa.dk

Signe Rosa Skelbæk,
Journalist

Telefon: 4697 1663

Email: sisk@foa.dk

Forsidefoto:

Anna Louise Stevnhøj

Layout: Falk og musen

Grafisk produktion: Jørn Thomsen
Elbo A/S, som er certificeret efter
følgende internationale standarder:
ISO 14001 miljøcertificering, ISO
9001 kvalitetscertificering, FSC-
certificering og Svanemærket. Trykt på
miljørigtigt papir med vegetabiliske
farver.

Medieinfo og deadlines på:

lfs.dk/118

Oplag: 12.500 • ISSN: 2794-3747
49. årgang

Næste nummer udkommer i
uge 45 2023.

Deadline 26. oktober 2023.

Åbningstider:

Mandag, tirsdag, onsdag
og fredag 10.00-14.00
Torsdag 12.00-16.00
Telefon: 3544 4546

E-mail faglig afdeling: lfs@lfs.dk

E-mail: akasse@lfs.dk

ARTIKLER

- 3 Leder: Ingen retssikkerhed – ingen retsstat
- 6 Fritidspædagogik under pres
- 12 Arbejdspladsklub gav pizza og penge

TEMA

- 14 Det er ikke pottetræning at hjælpe børn med at smide bleen
- 16 Næsten hvert femte barn har svært ved at smide bleen
- 19 Vuggestuen: Vinduet kan åbnes og lukkes flere gange
- 20 Børnehaven: Vi opfordrer forældrene til at bruge det åbne vindue
- 22 Gør måltidet hyggeligt for store og små
- 24 Medlemsportræt: Jeg ville være blevet en rigtig dårlig lærer
- 26 Debat: Formanden svarer
- 30 LFS-kalenderen
- 32 Sandt eller falsk: Er mennesker med Downs syndrom særligt glade?

6 "Her kan børn være børn. De skal ikke nå noget eller blive hurtigt voksne. Det skal være et sted, hvor de kan udvikle sig i deres eget tempo."

22

INGEN RETSSIKKERHED – INGEN RETSSTAT

Mennesker med handicap har ingen retssikkerhed i dette land. Og hvor fortsatte brud på lovgivningen ville skabe endeløs forargelse, hvis det gjaldt hvilken som helst anden gruppe i samfundet, så vender stort set alle politikere, medier og organisationer inklusive fagbevægelsen det blinde øje til, når det er mennesker med handicap, det handler om.

Samtlige af landets 98 kommuner har gennem de seneste fem år brudt retssikkerhedsloven, som beskriver, hvordan kommuner og statslige myndigheder på det sociale område skal behandle sager efter lovgivningen.

Når offentligheden en sjælden gang hører om kommunernes skandaløse sagsbehandling, systematiske lovbrud og krænkelser af handicappede borgeres helt legitime rettigheder og krav, bliver det præsenteret som enkeltsager, som hverken ministre, folketingspolitikere eller kommunalpolitikere vil udtale sig om. Selv om de godt kan og må udtale sig. Problemet er bare, at enkeltsagerne ikke er enkeltsager. De er blot toppen af isbjerget. Ankestyrelsen behandler flere end 50.000 sager om året. Og der er graverende fejl i hovedparten af sagerne.

Ankestyrelsens egne tal for, hvor mange sager de returnerer til fornyet sagsbehandling i kommunerne på grund af utilstrækkelig sagsoplysning, tegner et billede af både en utrolig dårlig kvalitet i sagsbehandlingen og en bevidst strategi, hvor man oplyser sagen tilstrækkeligt lidt til, at man undgår at få omgjort sin afgørelse, men køber sig et par måneders yderligere tid for at spare penge.

Dette er ikke en ny problematik. Den har beviseligt stået på i mange år. Der er ikke tale om sagsbehandling. Men om sagsmishandling i så stort et omfang, at det skrider til himlen. For selvom de fleste kommuner har fejl i hovedparten af deres sager, og Ankestyrelsen underkender kommunernes afgørelser, sanktionerer Ankestyrelsen ikke kommunernes lovbrud, selvom de har hjemmel til det.

Ankestyrelsen skriver selv, at deres opgave er at: "sikre, at kommuner og regioner overholder loven", hvilket uddybes med sætningen; "Ankestyrelsen styrker tilliden til den offentlige forvaltning ved at føre tilsyn med, at regioner og kommuner overholder loven." og at Ankestyrelsen systematisk følger op på,

om kommunerne efterlever deres afgørelser, samt at "Hvis det ikke er tilfældet, har vi som tilsynsmyndighed mulighed for at indlede en såkaldt fogsags og pålægge kommunalbestyrelsesmedlemmer tvangs bøder."

I 2023-pjecen ANKESTYRELSEN – MERE END EN KLAGEMYNDIGHED er dog lige tilføjet et; "hvilket sjældent er nødvendigt.". Det på trods af, at hovedparten af kommunerne har fejl i mellem 80 og 100 procent af deres sager.

Så der er ingen konsekvenser, når landets 2500 kommunalpolitikere bryder loven. Det lyder som Putins Rusland eller en despotisk stat. Men er Danmark. Hvor kommunalbestyrelse efter kommunalbestyrelse frikender sig selv for deres lovbrud og missagsbehandling af deres borgere. Og Ankestyrelsen lader dem slippe af sted med det.

Vi har brug for en Ankestyrelse, som lever op til sin rolle som demokratisk vagthund og beskytter af nogle af de svageste borgere i vores samfund, og som ikke er bleg for at stange nogle bøder ud til de kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke lever op til deres tilsyns- og ledelsesansvar overfor deres kommunale administration.

Vi har brug for kommunalpolitikere, der stopper med at hvidvaske deres lovbrud.

Vi har brug for en fagbevægelse, der tager bladet fra munden og står skulder ved skulder med de tusindvis af borgere, som får frataget deres retssikkerhed. For der ligger også et ansvar hos de faggrupper, som varetager og udfører velfærd. Som vi så det i TV-dokumentaren "Vores liv med Autisme" fra april 2022, hvor det skildres, hvordan forældre til børn med autisme lyves for, udsættes for pres og trues med tvangsfjernelse af deres børn.

Vi kan ikke vende det blinde øje til længere.

Af Jan Hoby,
næstformand i LFS

VI VARMER OP TIL OK24

50 debatlystne LFS'ere trodsede regnen og mødte op til debat om OK24 mandag den 18. september.

Aftenens første oplægsholder Jonas Kylov Giefeldt er sociolog med økonomisk ulighed som speciale, og han punkterede myterne om, at der ikke er råd til mere i løn til offentligt ansatte. Det økonomiske råderum kan øges med 100 milliarder ved blandt andet at øge beskatningen af den rigeste ene procent af befolkningen, reducere gevinsten ved kapitalinvesteringer og sænke erhvervsstøtten for bare at nævne nogle få områder, hvor der kan skrues.

Jonas Kylov Giefeldt blev mødt med stort bifald og nysgerrige spørgsmål, inden historiker og forsker Astrid Elkjær Sørensen gik på talerstolen. Oplægget handlede

om, hvordan uligelønnen er opstået, og hvorfor den har bidt sig fast. I enden af Astrid Elkjær Sørensens oplæg var der ligeledes gode spørgsmål fra salen og debat.

Til sidst fortalte LFS formand Kirsten Gunvor Løth om de kommende trepartsforhandlinger. Umiddelbart inden mødets begyndelse havde statsminister Mette Frederiksen meldt ud, at pædagoger er i den gruppe, som regeringen gerne vil give et lønløft på 2500 kroner om måneden. Beløbet imponerer ikke LFS-formanden, da det først er fuldt indfaset i 2030 og i første omgang svarer til 416,5 krone om måneden før skat. Desuden lagde Kirsten Gunvor Løth vægt på, hvordan udspillet er en måde, hvorpå Mette Frederiksen skaber splittelse internt i fagbevægelsen.

MÅ BØRN LEGE NUMSELEGE?

Ansatte i dagtilbud kan komme ud for episoder, der kan være svære at håndtere, når det gælder børns seksualitet. Heldigvis er der hjælp at hente i august-udgaven af Fagbladet FOAs podcast 'Færdigt Arbejde'.

Podcasten har besøg af pædagogisk leder Sara Trantel Glad og Anna Louise Stevnhøj, som udover at være redaktør for LFS Nyt også har beskæftiget sig professionelt med børn og seksualitet igennem en årrække.

De samtaler om, hvor grænsen for de gode numselege går, hvordan man kan forholde sig som pædagogisk medarbejder, og om hvordan man etablerer et fælles sprog i personale- og forældregruppen for de episoder, der måtte opstå omkring børn og seksualitet.

'Færdigt arbejde' kan hentes på alle gængse podcastplatforme.

HVIDBOG OM HANDICAP- OMRÅDET I KØBENHAVN

LFS har sammen med organisationen Handicapaktivisterne lavet en hvidbog, som dokumenterer forholdene for voksne med udviklingshandicap i Københavns Kommunes botilbud.

Formålet er at oplyse medlemmerne af Københavns Kommunes Borgerrepræsentation og andre, der interesserer sig for handicapområdet, om hvilke forhold, samfundet byder mennesker med handicap, der bor i kommunens botilbud. Håbet er, at den kan åbne op for en nødvendig debat og (gen)prioritering af et handicapområde, som gennem en årrække har været under nedbrydning, og som nu er tæt på at falde helt sammen. Hvidbogen gennemgår lovgrundlaget, økonomien, gør status på botilbudsområdet, og sidst men ikke mindst kommer med forslag til, hvordan en genopretning af området kan påbegyndes.

Hvidbogen kan hentes på www.lfs.dk/16055.

LFS VÆG- KALENDER 2024

LFS får hvert år fremstillet en vægkalender, som måler 70 gange 100 cm, og som er velegnet til at have hængende på væggen i institutionen.

Thomas Balle, som selv er medlem af LFS, har illustreret 2024-kalenderen, som bærer overskriften 'LFS – Faglighed og fællesskab'.

Kalenderen kan hentes i LFS, Rosenvængets Alle 16, 2100 København Ø, af alle LFS-medlemmer.

LFS I MEDIERNE

Jan Hoby i P1 Debat om finansloven

Det var finansloven, der var på lydtafet i P1 Debat torsdag den 31. august; dagen hvor regeringens finanslovsudspil blev præsenteret. Næstformand i LFS Jan Hoby deltog i debatten sammen med en række politiske ordførere samt direktøren for SMV (Små og Mellemstore Virksomheder), Jesper Beinov, cheføkonom i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Sofie Holme Andersen og Otto Brøns Petersen fra den borgerlige tænketank Cepos. Og der var ingen roser til finanslovsudspillet fra Jan Hobys side. Tværtimod. Udsendelsen kan høres via www.dr.dk/lyd/p1/p1-debat/p1-debat-2023-08-31.

Lisbeth Waidtløw i Kosmopol om handicaphvidbog

Bestyrelsen for Specialområdet i LFS har sammen med Handicapaktivisterne lavet en hvidbog, som dokumenterer de faktiske forhold i Københavns Kommunes botilbud for voksne med udviklingshandicap. Udgivelsen af hvidbogen blev dækket af tv-stationen Kosmopol, hvor formand for Specialområdet Lisbeth Waidtløw udtalte sig om den alvorlige situation på handicapområdet i København. Indslaget fra fredag den 8. september kan søges frem på www.tv2kosmopol.dk ved at søge efter 'Botilbud under pres'. Den opfølgende artikel fra lørdag den 9. september findes ved at søge efter 'Jeff frygter fremtiden på botilbud'. Hvidbogen blev efterfølgende omtalt den 18. september i et debatindlæg i Berlingske Tidende under titlen "Sådan undgår du som politiker igen at skulle sige »undskyld« om 20 år", skrevet af Mitzie Pitzner fra Handicapaktivisterne.

Kirsten Gunvor Løth i P1 Debat om lønløft af pædagoger

Mette Frederiksen meldte ud i medierne, at regeringen har afsat tre milliarder til lønløft af blandt andre pædagoger. Det var emnet for P1 Debat den 18. september, hvor Kirsten Gunvor Løth var inviteret til at give sit besyv med. Hun redegjorde for, hvor få penge tre milliarder kroner rent faktisk er, når man ser på behovet for generelt at løfte alle offentligt ansatte i underbetalte kvindefag, og hun advarede mod en splittelse internt i fagbevægelsen. Udsendelsen kan høres her: www.dr.dk/lyd/p1/p1-debat/p1-debat-2023-09-18.

FRITI

Fritidshjemmet arbejder med low arousal pædagogik. Derfor er der også zoner, hvor børnene kan tage et hvil og slappe af med for eksempel en bog.

DSHJEMSPÆDAGOGIK UNDER PRES

Ny forskning viser, at fritidshjems-pædagogik kan øge børns trivsel og være et af redskaberne mod mistrivsel-krisen. Men på fritidshjemmet Græshoppen oplever medarbejderne, at fritidshjems-pædagogikken er under pres. Børnene er i høj grad brugt op efter en lang skoledag, der bliver skåret i de ansattes timer, og der stilles krav til fritidshjems-personalet om øget tilstedeværelse i skolen.

Fritidshjemstiden er den eneste periode i et barns liv, hvor barnet bliver fulgt gennem fire år af de samme pædagoger. De voksne får et dybt kendskab til barnet.

”Det er det specielle ved fritidsinstitutionerne,” siger Kasper Løvenskjold. Han har i over tyve år arbejdet med fritidspædagogik som pædagog på fritidshjemmet Græshoppen, som er placeret på ydre Østerbro/Bispebjerg.

Kasper Løvenskjold beskriver fritidshjemmet som et frirum, hvor trivsel bliver understøttet ved, at børnene ikke skal nå noget eller stræbe efter noget.

”Her kan børn være børn. De skal ikke nå noget eller blive hurtigt voksne. Det skal være et sted, hvor de kan udvikle sig i deres eget tempo.”

Fritidshjems-pædagogik gør en forskel

I Danmark går langt de fleste mindre børn på fritidshjem eller i SFO. Antallet af børn, der går i fritidspædagogiske tilbud daler med alderen, men omkring en tredjedel af de unge er i klubtilbud efter 5. klasse. Samtidig står vi som samfund med et voksende problem med mistrivsel blandt børn og unge.

Et nyt forskningsprojekt fra DPU, Aarhus Universitet, har undersøgt pædagogers

arbejde med børn og unge i fritidspædagogikken, og hvilken betydning den har for børn og unges trivsel og udvikling. Den overordnede konklusion er klar, fortæller Kirsten Elisa Petersen, der er lektor ved DPU og leder af undersøgelsen.

”På tværs af aldersgrupper peger børnene og de unge selv på, at mistrivsel især finder sted i skolen og i familien, men ikke i fritidshjemmet eller på klubben. Det er tværtimod her, de kan finde et frirum fra mistrivsel, fortæller de,” siger Kirsten Elisa Petersen.

”Her kan børn være børn. De skal ikke nå noget eller at blive hurtigt voksne.”

Ingen fuldtidsansatte på fritidshjemmet

Da Kasper Løvenskjold begyndte at arbejde som pædagog i Græshoppen, var han ansat 37 timer, men han er blevet pålagt at gå ned på 35 timer. En kollega er på ansat 37 timer samlet, hvor de 18 timer er i skolen.

Kasper Løvenskjold er pædagog på Fritidshjemmet Græshoppen. Han oplever børn, der i høj grad er brugt op efter en lang skoledag og ikke har nær så meget overskud, som de havde førhen.

”Vores pædagogmedhjælper er ansat på 25 timer. Og vores kollega, der har PAU-baggrund er ansat på 30 timer. Det er svært som ungt menneske at skulle ud og realisere sig selv på den løn, som følger med det timetal. Der var engang, hvor vi var syv ansatte, og hvor vi alle arbejdede 37 timer.”

- ◉ Det er velundersøgt, at der er for få pædagoger per barn i børnehaver og vuggestuer, men indtil 2022 har ingen faktisk vidst, hvordan normeringerne ser ud for de lidt større børn i SFO, fritidshjem og klubber.

En ny landsdækkende undersøgelse fra det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE, ændrede dette i 2022. Undersøgelsen, der er lavet for Børne- og Undervisningsministeriet, giver et øjebliksbillede af normeringen på tværs af førskoletilbud, SFO, fritidshjem og klubber. Undersøgelsen viser, at der i gennemsnit er 18,1 barn per voksen på tværs af de forskellige fritidstilbud.

Nedskæringen efter folkeskolereformen

Skolereformens længere skoledage betød, at der fra 2014 blev skåret kraftigt ned på antallet af timer, som børnene tilbringer i fritidstilbud. De godt 1,2 milliarder kroner, som man sparede på fritidstilbud, skulle i stedet gå til skolens undervisning, men tal fra Danmarks Statistik viser ifølge BUPLs opgørelse, at der blev sparet yderligere en milliard kroner på fritidsområdet.

Da der ikke tidligere er lavet opgørelser af normeringen i fritidstilbud, er det svært at sammenligne, hvordan personaledekningen har set ud før, men forskning viser, at pædagogerne er mere pressede end før, og det oplever Kasper Løvenskjold også, at de er på fritidshjemmet Græshoppen.

”Vi har mindre tid sammen med børnene på grund af de lange skoledage, og vi er frustrerede over, at tiden er for knap til at arbejde med børnenes relationer og trivsel. Samtidig gør nedskæringerne på pædagogisk personale, at vi har mindre tid til det enkelte barn,” siger han.

Drænede børn

På Græshoppen har de også i tiden efter folkeskolereformen oplevet en ændring i, hvordan børnene har det.

Kasper Løvenskjold har lagt mærke til en udvikling, hvor de har flere børn, der er introverte, børn som bliver hurtigt overvældede. Det kan være af støj, eller

Fritidshjemmet har et musikrum, hvor børnene kan stifte bekendtskab med at spille instrumenter. Man skal have et ”kørekort” for at bruge rummet, og det pædagogiske personale oplever stor interesse for rummet blandt børnene.

”Vi har mindre tid sammen med børnene på grund af de lange skoledage, og vi er frustrerede over, at tiden er for knap til at arbejde med børnenes relationer og trivsel.”

af hvordan der bliver talt. Og børn der er blevet mere udadreagerende.

”Jeg tror, at det hænger sammen med, at børnene i langt højere grad er brugt op i skoleregi,” siger han og uddyber:

”De har nogle lange dage.”

Kasper Løvenskjold og det øvrige pædagogiske personale på Græshoppen imødekommer børnenes behov for ro ved at sørge for, at der er mange rum åbne.

”Børnene skal have mulighed for at trække sig ind i rum, hvor der ikke er så meget knald på. Det kan sagtens være, at det ser lidt underligt ud, at der sidder to børn alene i et rum og leger med legoklodser, men det kan give enormt god mening for børnene, og vi kan se, at de langsomt begynder at udforske institutionen mere og mere.”

Færre ressourcer

Græshoppen er gået fra at være et selvstændigt fritidshjem til at være en KKFO.

“Det frivillige element er helt centralt for god fritidshjemspædagogik.”

At Græshoppen er blevet til en KKFO betyder blandt andet, at institutionen hører under skolens ledelse og ikke har en pædagogisk klyngeleder.

”Jeg kan godt mærke, at vi er underlagt en ledelse, som ikke på samme måde som os ser vigtigheden af fritidshjemspædagogikken. Jeg har en oplevelse af, at vi i langt højere grad skal forsvare fritidshjemspædagogikken. Der er et ønske om, at vi skal deltage i flere ting i skolen, og dermed bliver vores ressourcer drænet,” siger Kasper Løvenskjold.

Da fritidshjemmene blev lavet om til KKFOer, var det en politisk prioritet, at man ikke måtte røre ved timerne i fritidshjemmene, men virkeligheden er en anden, oplever Kasper Løvenskjold.

”Vi er i langt højere grad i skolen, end vi var førhen, og der er blevet taget flere og flere timer fra os.

Fritidshjemmet har en bålplads, og herfra bliver der lavet eftermiddagsmad. Denne dag var det snobrød, der var på menuen.

Aktiviteter er et nøgleord i Græshoppens pædagogik. Derfor er der også tit gang i krearummet, hvor børnene bliver assisteret med at udfolde sig blandt maling, glimmer og lim.

Så ansæt en tryllekunstner

At der er færre ressourcer, betyder også, at Græshoppe-teamet i høj grad kan mærke, når der er sygefravær.

”Vi kan mærke, at vi har færre ressourcer, og når vi påtaler det, får vi at vide, at vi skal trylle. Men hvis de vil have tryllerier, så må de ansætte en tryllekunstner,” siger Kasper Løvenskjold.

Der har været mange forandringer på fritidshjemsområdet. For at undgå kaos arbejder Kasper Løvenskjold og hans kolleger med en tydelig grundstruktur.

”De mange forandringer gjorde det følelsesmæssigt krævende at gå på arbejde, og vi følte, at vi brugte en for stor del af vores arbejdstid på brandslukning. Det gjorde os forpustede og skabte et dårligt arbejdsmiljø. Vores løsning blev at lave en så tydelig struktur som muligt, så alle børn ved, hvad der skal ske. Samtidig er vi klare i vores kommunikation, så børnene ikke skal gætte sig frem, men ved, hvad vi føler og ønsker.”

Græshoppen har også en stor legeplads, hvor børnene kan udfolde sig. Der er altid en voksen uden for.

● **Selvbestemmelse giver trivsel**

Aktiviteter er en stor del af hverdagen i Græshoppen. Her er mantraet, at jo flere aktiviteter et barn eller en børnegruppe kan gå til desto bedre.

”Det betyder, at der er færre ildebrande, vi skal slukke, for børnene er i gang. På et tidspunkt var det sådan, at vi lukkede aktiviteter ned, når vi ikke var særligt mange på arbejde. Vi gør det stik modsatte i dag. Jo flere rum, der er tilgængelige, jo bedre er det for børn og voksne.”

Aktiviteterne hos Græshoppen tæller blandt andet træværksted, krearum, musikrum med instrumenter, poolbord placeret i et rum med en masse brædspil og teaterum, legeplads og boldbane. Men børnene må også gerne være på kontoret, og så er der stuen, hvor der er legekøkken, perleafdeling og legeafdeling.

“Det er jo børnenes fritid, så selvfølgelig skal de lave noget, som, de synes, er fedt, og have indflydelse på, hvad det er.”

Aktiviteter afgørende for trivsel

Og netop mange aktiviteter lægger undersøgelsen ”Pædagogers arbejde med børn og unge i fritidspædagogikken” vægt på som afgørende for at sikre fritidshjemsbørnenes trivsel. Børnene bestemmer selv, hvad de deltager i, og er selv med til at forme aktiviteterne.

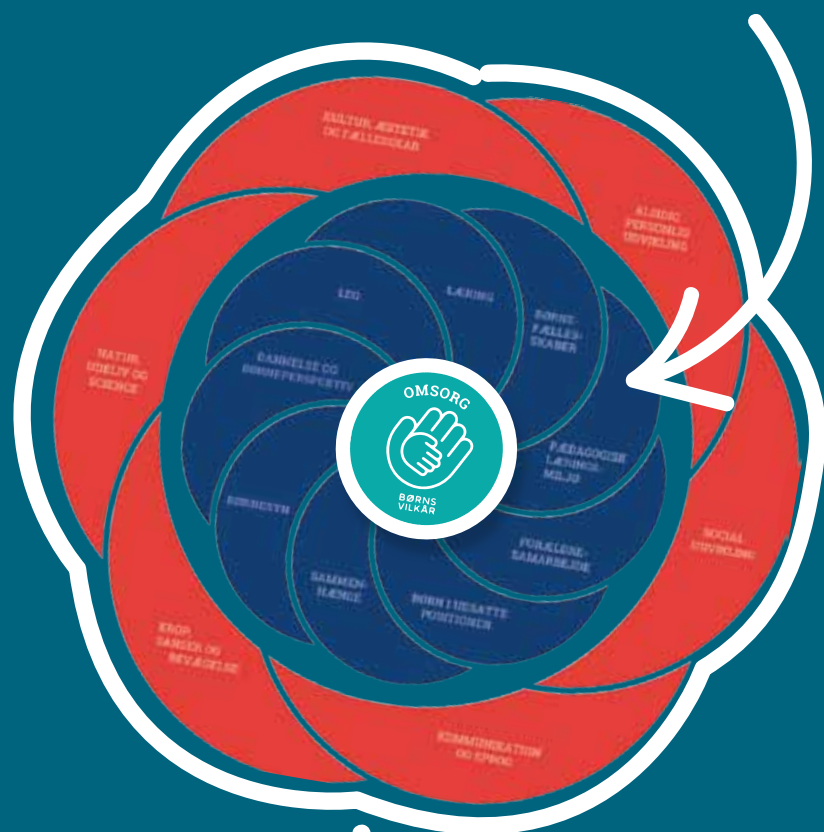
”Aktiviteterne er selvvalgte, og de er båret af børnene og de unges egne

interesser. Det frivillige element er helt centralt for god fritidshjemspædagogik. Børnene og de unge fremhæver, at de selv kan vælge, og at de kan lave noget, som de selv finder på. Men så ligger hele den pædagogiske idé jo samtidig i, at det ikke bare er aktiviteter for aktiviteternes skyld, men at aktiviteterne hele tiden er rammet ind i det fagpædagogiske rum,” siger Kirsten Elisa Petersen.

På Græshoppen gøder de også jorden for, at børnene skal synes, at aktiviteterne er spændende, men selvbestemmelse er vigtigt, fortæller Kasper Løvenskjold.

”Det er jo børnenes fritid. De skal selvfølgelig lave noget, som, de synes, er fedt, og have indflydelse på, hvad det er.” ●

OMSORG I CENTRUM

OMSORGSREBET

- et fælles sprog for omsorg

Scan her og find:

Inspirationsmateriale,
gratis refleksionsforløb til p-møder,
onboardingforløb til medhjælpere,
workshops, oplæg og meget mere ...

www.børnsvilkår.dk/dagtilbud

Arbejdspladsklub gav pizza og penge

De pædagogiske medarbejdere, der mødte op til arbejdspladsklub-møde i specialfritidsinstitutionen ved Charlotttegården, kom hjem med meget mere end en aften med pizza og sodavand. Temaet for mødet var lønseddeltjek, og tjekket afslørede, at medarbejderne samlet havde ret til efterbetalinger på 100.000 kroner.

Tillidsrepræsentant Henrik Porsdal kunne før sommerferien hygge sig med adskillige positive sms'er fra kollegaer, der havde fået rare beløb ind på deres lønkonti.

"Det har været rigtig fint at kunne signalere, at folk får noget for deres kontingent. Det gør også, at jeg kan være meget mere overbevisende, når jeg skal have uorganiserede kollegaer ind i folden," siger Henrik Porsdal.

Henrik Porsdal fik ideen til at arrangere arbejdspladsklubmøde efter et TR-møde i LFS.

"Vi blev opfordret til at tjekke lønsedler, og jeg syntes, det var et godt tema for et møde. Jeg inviterede en fællestillidsrepræsentant fra LFS med, og så fik jeg tilskud fra LFS til at købe pizza, øl og sodavand. Vi fandt ret hurtigt ud af, at hovedparten af kollegaerne manglede det tillæg, der handler om fleksibilitet i samarbejde med skolen," fortæller Henrik Porsdal.

Samlet regning på 100.000 kroner

Tillægget lyder i nutidspenge på ca. 187 kroner om måneden. Et par kolleger manglede tillægget fem år tilbage og kom op på efterbetalinger på omkring 10.000 kroner, mens de fleste fik mellem 3000 og 6000 kroner.

Hvad er en arbejdspladsklub?

Alle arbejdspladser med en LFS-tillidsrepræsentant kan lave en arbejdspladsklub. LFS yder tilskud, som fx kan bruges til forplejning og drikkevarer. Arrangementerne i arbejdspladsklubben kan være af både faglig, social og kollegial karakter. Arbejdspladsklubben er kun for medlemmer af LFS, og det er den lokale tillidsrepræsentant, der står for at indkalde medlemmerne.

Du kan få mere information hos din fællestillidsrepræsentant eller hos din områdeformand.

Løntjekket betød, at de pædagogiske medarbejdere samlet set fik ca. 100.000 kroner tilbage. Det har ikke resulteret i negative reaktioner fra skoleledelsen.

"Der har været stor samarbejdsvilje, og skolen har efterfølgende sørget for, at alle ansatte ved fritidsinstitutionen har fået tjekket deres løn," siger Henrik Porsdal.

Kun for medlemmer

Henrik Porsdal har allerede planer om endnu et arbejdspladsklubmøde, som skal lægge op til de lokale lønforhandlinger.

"Det bliver samme koncept: Fyraftensmøde med pizza. Formålet er, at kollegaerne kan komme med spørgsmål

og ønsker, så jeg er bedre klædt på til at repræsentere dem, når forhandlingerne går i gang."

Han synes, at muligheden for at få tilskud fra LFS til at afholde arbejdspladsklub er en god ide.

"Det synliggør for alle, at der er nogle tilbud, der kun gælder for medlemmer. Min tilgang til de uorganiserede er, at jeg hjælper én gang, hvis der er brug for hjælp til bisidning eller til at forstå lønsedlen. Når vedkommende kommer anden gang, får han eller hun at vide, at der er lukket, indtil der er et medlemskab af LFS. Så der er en del, der er blevet hentet ind på den måde." ●

Det er ikke pottetræ hjælpe børn med at

Den gammeldags renlighedstræning, hvor børnene blev bundet til potten, er helt passé. Men vi skal ikke være så bange for at komme til at presse børnene, at vi forsømmer at støtte børnene i at smide bleen, siger børnepsykolog Margrethe Brun Hansen.

”Det er ikke renlighedstræning at tilbyde det lille barn en potte eller at foreslå barnet at smide bleen, når man fornemmer, at barnet er ved at være parat. Det er en del af omsorgen, ligesom vi lærer børnene sprog ved at tale med dem og motorik ved at skabe gode rammer for bevægelse,” siger børnepsykolog Margrethe Brun Hansen.

Hun har i sit lange professionelle liv med børn og daginstitutioner mødt en del forældre og pædagoger, som har været tilbageholdende med at støtte aktivt op om at få barnet til at holde op med at bruge ble. Det kan skyldes, at sporene fra tidligere tiders gammeldags pottetræning eller renlighedstræning stadig skræmmer.

”Frem til 1970’erne var det helt almindeligt, at børn blev bundet til potten, indtil de leverede, og at de blev skældt ud eller straffet, hvis de havde uheld.”

Bundet til potten

”Frem til 1970’erne var det helt almindeligt, at børn blev bundet til potten, indtil de leverede, og at de blev skældt ud eller straffet, hvis de havde uheld. Man havde et børnesyn, der lød på, at barnet skulle nå bestemte milepæle på bestemte tidspunkter. Normen var, at børn skulle være blefrie, senest når de fyldte tre år. Pottetræningen var typisk slet ikke på barnets præmisser,” fortæller Margrethe Brun Hansen.

I 1970’erne kom der et generelt opgør mod autoriteterne, og det førte en ny bølge af pædagogik med sig, der i langt højere grad byggede på barnets perspektiv, og på hvor det enkelte barn var i sin udvikling.

”Man tog stærkt afstand fra tvang og straf, og den gammeldags pottetræning blev helt fy-fy. Det blev meget vigtigt ikke at presse børn til noget – og måske endda især på det her område,” siger Margrethe Brun Hansen.

ning at smide bleen

"Vi kan blive så bange for at presse, at vi forpasser muligheden, når den er der. For det er jo en naturlig del af barnets udvikling, at det på et tidspunkt får kontrol over blære og tarm og selv går på toilettet, men vi skal stille rammerne til rådighed," siger børnepsykolog Margrethe Brun Hansen.

De voksnes opgave

Børnepsykologen mener, at man risikerer at lande i den modsatte grøft, hvis man er for nervøs for at lægge pres på barnet.

"Det er de voksnes opgave at skabe rammerne for barnets udvikling. Vi kan blive så bange for at presse eller tvinge, at vi forpasser muligheden, når den er der. Og det er jo en naturlig del af barnets udvikling, at det på et tidspunkt får kontrol over blære og tarm og selv går på toilettet," siger Margrethe Brun Hansen, som synes, det er en god idé, at man tilbyder det lille barn en potte eller et toilet fra halvandet til toårsalderen, når det alligevel får skiftet ble.

"Det skal selvfølgelig ikke være tvang, bare en del af hyggestunden."

Når barnet er mellem to og tre, kan man ofte se, når et barn selv bliver klar over, at det tisser eller har afføring. Det kan for eksempel være, at barnet standser op og siger "tis", eller at det går for sig selv og står og trykker.

"Det er et godt tidspunkt at italesætte over for barnet, hvad der sker og foreslå, at man går på toilettet."

Magelighed

Margrethe Brun Hansen har jævnligt mødt børn i fire til femårsalderen, der stadig bruger ble.

"Det kan i nogle tilfælde skyldes magelighed hos barnet. Hvis man ikke har ramt det åbne vindue, hvor barnet var motiveret, kan de gode moderne bleer betyde,

Toiletangst

Børn i to til treårsalderen kan opleve angst for at give slip på urin og afføring, når de sidder på toilettet. De kan opleve det skræmmende, når noget forlader kroppen og næsten føle, at de går i stykker.

Det er en helt almindelig del af udviklingen, siger Margrethe Brun Hansen, som fortæller, at enden til at holde fast og give slip i det hele taget er et vigtigt tema for børn i denne aldersgruppe.

"De elsker at samle sand op med legekranen og lade det falde igen. Det er også det, som vandlege handler om – at samle op og give slip igen. Det er netop på dette alderstrin, de over kroppen i at kunne give slip, når de er på toilettet. Det kan kræve en voksen, som sidder ved siden af på en lille skammel og fortæller, hvad der egentlig, der sker med kroppen, og som opmuntrer og støtter gennem processen," siger Margrethe Brun Hansen.

"Hvis man ikke har ramt det åbne vindue, hvor barnet var motiveret, kan de gode moderne bleer betyde, at barnet bare vænner sig til at gå med en våd eller fyldt ble."

at barnet bare vænner sig til at gå med en våd eller fyldt ble, og at det ikke vil lade sig forstyrre i en leg for at gå på toilettet. Barnet får ikke opøvet den refleks, der fortæller hjernen, at en fyldt blære eller tarm betyder, at man skal gå på toilettet. Hvis det er det, det handler om, må man gerne træde lidt i karakter og bestemt, men kærligt snakke med barnet om, at nu er det altså på tide at smide den ble," siger Margrethe Brun Hansen.

Hun understreger, at man altid skal forholde sig til, om barnet har smerter, er bange, eller om der er noget fysisk galt. ●

- "Bliver barnet gentagne gange bange for toilettet, eller går det og holder sig, fordi det har oplevet forstoppelse, som har gjort ondt, er det en rigtig god idé at gå til lægen, som kan hjælpe. Man bør i det hele taget tale med lægen, hvis et lidt større barn har svært ved at smide bleen, for at udelukke, at der er en fysisk årsag." ●

Hvor kommer bleen fra?

Det danske ord ble er oprindeligt et gammelt dansk ord for lagen. Bleen indgik indtil slutningen af 1800-tallet som en del af barnets tøj, der i øvrigt bestod af navlebind, svøb, skjorte og hue. Bleer var hjemmelavede af gammelt linned og blev holdt fast af svøb og liste. Sikkerhedsnålen kom til efter 1878. Fra 1800-tallets slutning begyndte man at bruge frottébleer, siden dobbeltvævede gazebleer, der blev holdt på plads med strikkede bukser, ofte af uld.

De første engangsbleer kom på markedet i Danmark i 1955 og vandt for alvor indpas i løbet af 1960'erne. De første engangsbleer var rektangulære og havde form som et stort hygiejnebind og blev holdt fast på barnet med plasticbukser eller plasticblesnipper. Engangsbleer er siden løbende blevet mere avancerede, behagelige og hudvenlige.

Der kan i dag dog også købes stofbleer, der har samme form og sugeevne som engangsbleerne, men som kan vaskes og dermed genbruges.

Kilde: Den Store Danske, Lex.dk

Næsten hve har svært ve

De fleste børn smider bleen senest i børnehavetiden. Men 15 til 20 procent af alle danske femårige mangler fortsat kontrol over tis og afføring. Det kan handle om fysisk umodenhed. Men det kan også handle om, at barnet har haft en dårlig oplevelse med forstoppelse og er kommet ind i et usundt mønster, siger Søren Rittig, som er professor med speciale i børns urinveje.

Danske forældre tager det roligt med at få børnene til at smide bleen, og danske børn er langt senere ble-frie end eksempelvis børn i Sydøstasien, fortæller professor Søren Rittig, som kender til kulturer, hvor børnene er renlige i ottemåneders alderen.

"Der er tale om kulturer, hvor moren bærer barnet på kroppen, og hvor hun derfor kan mærke og registrere, hvornår barnet skal tisse eller af med afføring, hvorefter hun holder barnet ud fra sig og hen over en potte eller et toilet. Meget tyder på, at man på den måde kan opøve reflekserne meget tidligt hos børn, så de selv siger til, før de har et egentligt sprog," siger Søren Rittig.

Beskeder til hjernen

Når barnet efterhånden får kontrol over tis og afføring, handler det nemlig om et kompliceret samspil mellem blære og tarm og hjerne.

Hos det spæde barn er mekanismerne ret enkle. Når blæren eller tarmen er fuld,

rt femte barn d at smide bleen

“Der er variation inden for normalområdet, og børn modner ikke ens.”

tømmer de sig automatisk. Men i løbet af den tidlige barndom modnes samspillet, så hjernen efterhånden får styr på tømingsreflekserne, så barnet kan mærke, at blære eller tarm er fuld og selv kan bestemme, hvornår det vil give slip.

Søren Rittig fortæller, at denne proces foregår helt af sig selv hos de fleste børn, og at hovedparten af alle børn smider bleen et sted mellem to- og fireårsalderen.

“Men når vi rammer femårsalderen, er der fortsat 15 til 20 procent, der ikke har kontrol. Det er også her, at en del forældre begynder at bekymre sig, fordi skolestarten nærmer sig,” siger Søren Rittig.

Lægen kan hjælpe

Der kan være flere årsager til, at børn på fem eller mere stadig tisser i bukserne eller i sengen eller laver i bukserne.

“Der er variation inden for normalområdet, og børn modner ikke ens. Men vi ved, at der især er to årsager til, at børn bliver ved med at tisse i sengen. Den ene er en umoden blære, som endnu ikke har lært at regulere signaler til hjernen om, at den er fuld. Den sender så mange signaler, at hjernen holder op med at reagere på dem – og så reagerer barnet ikke på tissetrangen. Den anden årsag er, at barnet ikke er begyndt at producere nok af det hormon, der reducerer urinproduktionen om natten. Man kan gøre noget ved begge dele, og derfor er det en god idé at få en snak med lægen,” siger Søren Rittig, som siger, at der er en

tendens til, at danskere går for lidt og for sent til lægen med børn, som tisser eller laver afføring i bukserne efter femårsalderen.

Bange for toilettet

“Når børn bruger ble i dagtimerne efter femårsalderen, eller hvis de bliver ved med at lave afføring i bukserne, kan det handle om, at de har opbygget et usundt afføringsmønster. De har måske prøvet at have forstoppelse og har oplevet smerter ved toiletbesøg, der betyder, at de er blevet bange for at gå på toilettet. Nogle børn opbygger nærmest en fobi mod toiletter eller mod at have afføring og går og holder sig. Resultatet er en blanding af forstoppelse og tynd mave, der er meget ubehageligt, og som forstærker problemet,” siger Søren Rittig, som har forståelse for, at man vælger at se tiden an.

“Men der er faktisk ofte hjælp at få hos lægen, og det kan være synd for bør-

“Der er en tendens til, at danskere går for lidt og for sent til lægen med børn, som tisser eller laver afføring i bukserne efter femårsalderen,” siger Søren Rittig, som er professor med speciale i børns urinveje.

nene, hvis de fortsat har problemet ved skolestart, hvor de selv bliver bevidste om, at det er socialt stigmatiserende at bruge ble eller at have uheld.”

Skal bleen af?

Der er også i fagkredse delte meninger om, hvorvidt man skal tage bleen fra det lidt større barn, som bliver ved med at tisse i bukserne eller i sengen.

“Nogle mener, at man ”babygør” børn ved at lade dem beholde bleen på, og at de derfor ikke bliver motiverede til at tisse på toilettet. Andre mener, at moderne bleer er så behagelige, at det ikke generer barnet tilstrækkeligt at have en våd ble. Jeg tror ikke på nogen af delene. Jeg tror, det er uden for viljens kontrol,” siger Søren Rittig, der selv har gennemført et studie, hvor man undersøgte, om det fik flere børn, der tisede i sengen, til at holde op, hvis man tog bleen fra dem, så de vågnede i en våd seng.

“Det hjælper hos en meget lille gruppe, og det var tydeligt, at hvis der var en effekt, så var det inden for de første par uger. Men det, der også kendetegnede studiet var, at rigtigt mange trak sig, fordi det var så ubehageligt for både børn og forældre,” siger Søren Rittig.

Mere pottetræning?

- Der findes ikke videnskabelig dokumentation for, hvordan det er bedst at hjælpe småbørn af med bleen. Men der er international opmærksomhed på emnet, fordi der globalt set er en stor gruppe børn, der efter femårsalderen ikke har kontrol over blære og tarm, og hvor både de selv og familien lider under det.

"De 15 til 20 procent i femårsalderen falder til ca. 10 procent i syvårsalderen, og så flader antallet en smule ud for hvert år. Men en nylig undersøgelse fra Hong Kong viste, at der blandt de 16- til 19-årige fortsat var et par procent med problemet. Man er i Sverige i gang med et forskningsprojekt, hvor man undersøger, om det gør en forskel, at man "pottetræner" lidt mere bevidst og lidt tidligere, end vi traditionelt har gjort i de skandinaviske lande. Men vi kender endnu ikke resultatet," siger Søren Rittig.

Tilbyd en potte

Spørger man professoren, hvad han selv råder til, er svaret, at han tror på noget midt imellem den meget tidlige sydøstasiatiske tilgang og den meget afslappede danske:

"Jeg tror personligt og helt uvidenskabeligt, at det er en god idé at tilbyde en potte fra halvandet til toårsalderen. Man kan opmuntre barnet uden at gøre et stort nummer ud af det, og man skal ikke gøre det til en kamp. Men jeg tror ikke, det er en god idé at vente, til barnet selv får ideen. Det er OK at understøtte udviklingen, og det er godt at få startet processen, før barnet bliver så gammelt og bevidst, at det risikerer at udvikle sig til en magtkamp." ●

Gode råd: Børn der laver i bukserne

Vil det lidt større barn ikke lave afføring på toilettet, eller har det uheld i bukserne, er det en god idé at indføre faste toilettider, siger Søren Rittig.

"De naturlige reflekser gør, at det ofte er nemmest for børn at komme af med afføringen efter et måltid. Det er derfor en god idé at indføre fast toilettid efter et hovedmåltid. Det skal være på et tidspunkt, hvor familien har god tid, og hvor der ikke er brug for at skynde på barnet. Toiletbesøget skal gerne gøres til en fast hyggestund, som ikke er til diskussion, og hvor barnet for eksempel har bøger eller Anders And blade med, så det giver sig god tid," siger Søren Rittig.

Vuggestuen: Vinduet k og lukkes

Vuggestuebørnene i Valby Vuggestue sidder gerne på de små toiletter og skråler "jeg er færdig", længe før de opdager, hvad toilettet egentlig skal bruges til. For når bleen skal skiftes, får børnene, fra de er helt små, tilbudt at prøve toilettet. Men det skal bygge på barnets egen nysgerrighed, og der er intet pres, siger pædagogisk leder Luise Kjeldsen.

Det er ofte forældrene, der sætter gang i projekt-af-med-bleen i Valby Vuggestue.

"Vi har en del forældre, der kommer fra andre steder i Europa. Der er kulturforskelle på det her område. Det er tydeligt, at der i nogle lande er tradition for, at børn smider bleen tidligere, end vi har for vane i Danmark," siger Luise Kjeldsen.

Vuggestuen har generelt den tilgang, at man gerne vil imødekomme forældrene.

"Så vi går i positiv dialog med forældrene og bruger vores faglige vurderinger," siger Luise Kjeldsen.

"Vi mangler som vuggestue den spejlingseffekt, man har i børnehaver, hvor børnene lader sig påvirke af lidt ældre børn, der har lagt bleen."

Potten er ikke længere fy-fy

Ønsker forældrene, at barnet bruger en potte i vuggestuen, er det også i orden.

an åbnes flere gange

”Da jeg begyndte i vuggestue for mange år siden, var potter i daginstitutioner nærmest fy-fy. Jeg tror, man forbandt potten med gammeldags pottetræning, hvor der var tale om tvang og skældud. Vi har ikke selv indkøbt potter. Men jeg har det sådan, at hvis nogen forældre gerne vil, at deres barn har adgang til en potte i vuggestuen, så er jeg helt åben over for, at de kommer med en,” siger Luise Kjeldsen, der i det hele taget har det sådan, at der ikke er ret meget, der er sort-hvidt i vuggestuen.

”Vi forsøger at følge børnene. Også på det her område. Vi har ikke ambitioner om, at vores børn skal smide bleen særlig tidligt, og vi mangler som vuggestue den spejlingseffekt, man har i børnehaver, hvor børnene lader sig påvirke af lidt ældre børn, der har lagt bleen. Så når vi siger farvel til børnene, når de er to år og 10 måneder, er det de færreste, der ikke bruger ble,” siger Luise Kjeldsen.

Kan åbnes og lukkes

Luise Kjeldsen tror på teorien om, at der er åbent vindue, hvor barnet er parat og kan motiveres til at bruge toilettet i stedet for bleen.

”Jeg tror til gengæld, at det vindue kan åbnes og lukkes flere gange ud fra, hvor meget der i øvrigt sker i barnets liv. Så vi er ikke som sådan bange for at forpasse noget. Men vi bruger vores fornemmelse for det enkelte barn og de signaler, vi opfanger hos barnet. Hvis vi med vores kendskab til barnet oplever, at barnet viser tegn på at være interesseret i at lægge bleen, vil vi typisk tage en dialog med forældrene og aftale, at vi gør en indsats.” ●

Da Luise Kjeldsen, som er pædagogisk leder i Valby Vuggestue, begyndte at arbejde i vuggestue, var potter i daginstitutioner ildesete. I dag har hun det sådan, at der ikke er ret meget, der er sort-hvidt. Det vigtigste er det enkelte barns behov og det tillidsfulde samarbejde med forældrene.

Gode råd fra Valby Vuggestue:

Man kan med fordel se efter følgende tegn, når man skal vurdere, om et vuggestuebarn er ved at være parat til lægge bleen:

- Barnet tisser på toilettet og er bevidst om det.
- Barnet går selv ud på badeværelset og tager bleen af.
- Barnet virker afvisende over for at få ble på.
- Medarbejdere, der kender barnet godt, kan mærke, at barnet er interesseret i projektet.
- Barnet interesserer sig for kammerater, der sidder på toilettet.
- Barnet har lange perioder, hvor det ikke tisser i bleen og i stedet tisser på toilettet, for eksempel før sovetid.

Børnehaven:

Vi opfordrer forældrene til at bruge det åbne vindue

I Vesterbro Børnegård ser man det som en del af den pædagogiske opgave at hjælpe børnene af med bleen. Det handler om at skabe gode rammer. Men det handler også om et tydeligt forældresamarbejde, hvor noget så lavpraktisk som rådgivning om børnenes tøj har stor betydning.

”Vi har børnene i 60 procent af deres vågne tid. Så det er helt naturligt, at vi går aktivt ind i det med at få dem til at lægge bleen. At holde op med at bruge ble er jo en del af det at blive selvhjulpne og at få selvtilid,” siger Mathias Emil Broe Nielsen, som er pædagog i institutionens børnehavedel.

Det er faktisk ofte det pædagogiske personale, der gør forældrene opmærksomme på, at barnet er ved at være parat.

”Vi kan tit se, når der er et åbent vindue, hvor barnet virker interesseret, eller hvor flere af barnets jævnaldrende er ved at smide bleen. Det er typisk et godt tidspunkt, fordi det er en kulturting blandt børnene. Det smitter, når nogen viser interesse for toilettet og for at gå uden ble,” siger Mathias Emil Broe Nielsen, som oplever, at forældrene tager godt imod rådgivning fra det pædagogiske personale.

De spejler sig i hinanden

”Forældrene spørger os meget til råds, og vi samarbejder om det. Vi er tydelige om, at det er helt fint, at de sender barnet

“Det er en kulturting blandt børnene. Det smitter, når nogen viser interesse for toilettet og for at gå uden ble.”

afsted uden ble, selv om det betyder, at der skal skiftes tøj en del gange, og vi opfordrer dem til at lade barnet være uden ble derhjemme, så det bedre kan mærke sig selv. Og så beder vi dem om at undlade bodystockings, men om i stedet at give barnet tøj på, som det selv nemt kan tage af, når det skal tisse,” siger Mathias Emil Broe Nielsen.

Cirka halvdelen af de børn, der kommer fra Vesterbro Børnegårds egen vuggestuedel har smidt bleen, før de rykker videre i børnehave, og den helt store hovedpart af de øvrige har smidt bleen, før de fylder fire.

“I børnehaven har vi den store fordel, at børnene spejler sig i de andre, og at de kan se, at de ældre børn ikke bruger ble. Det skærper interessen for projektet. Vi gør meget ud af, at det skal være sjovt og positivt, og vi tvinger ikke, men vi opfordrer,” siger Mathias Emil Broe Nielsen

Bolsjepædagogik kan også bruges

Han har dog oplevet, hvordan spejlingen blandt børnene én gang har ført til det stik modsatte.

“For nogle år siden havde vi en drengegruppe, som bare ikke var interesserede i at smide bleen, og hvor vi oplevede, at de fastholdt hinanden i ikke at ville gå på toilettet. Da de nåede femårsalderen, bestemte vi os for at være kreative. Så nogle af mine kollegaer lavede ”grøn gruppe”, som gik ud på, at man tog på tur ud af huset, hvor man snittede pinde og lavede bål og den slags. Kriteriet for at kunne deltage var, at man selv kunne gå til bussen, selv bære sin taske – og at

“Vi har børnene i 60 procent af deres vågne tid. Så det er helt naturligt, at vi går aktivt ind i det med at få dem til at lægge bleen,” siger Mathias Emil Broe Nielsen, som er pædagog i Vesterbro Børnegård.

man ikke brugte ble. Det var så motiverende, at hele drengegruppen smed bleerne i løbet af få uger,” siger Mathias Emil Broe Nielsen, som fik fuld opbakning fra forældrene.

“De var faktisk ved at være bekymrede for, om deres drenge ville nå at komme af med bleerne, før de skulle begynde i skole.” ●

Gode råd fra Vesterbro Børnegård

- Bodystockings er no-go, når barnet er blevet halvandet år. Det er meget bedre med tøj og undertøj, som barnet selv kan få af – og gerne hurtigt.
- Tilbyd toiletbesøg fra halvandetårs-alderen, når barnet alligevel skal have skiftet ble.
- Hvis man fornemmer, at barnet viser interesse for at gå på toilettet, så aftal med forældrene, at de tager masser af skiftetøj med, så barnet kan prøve at gå uden ble.
- Signaler tydeligt til barnet med både ord og kropssprog, at det er helt i orden, hvis det kommer til at tisse i bukserne.
- Er barnet utrygt under toiletbesøg, skal man give sig tid til at være hos barnet.
- Giver barnet udtryk for, at det har brug for privatliv under toiletbesøget, så hjælp med en løsning som for eksempel et andet toilet, hvor der er mere ro.

Gør måltidet hyggeligt

Både forældre og pædagogisk personale kan genkende, at måltider med små børn om bordet ikke altid er rolige eller hyggelige oplevelser. Mad på gulvet, børn der ikke vil spise, eller urolige børn er bare nogle af de udfordringer, man kan stå over for. Og det er ikke altid let at vurdere, hvordan man får genstartet og skabt ro og tryghed. Anne Elsøe kommer her med sine bud på, hvordan I kan justere på jeres tilgange.

1) Børnene smider mad på gulvet, leger med det, maser det mellem fingrene og spiser ikke rigtig – hvad gør jeg?

"Barnets alder er med til at definere, hvordan man griber det an. Forsøg med små overskuelige portioner, og hvis der er brug for det, kan du hjælpe med at "preloade", altså sætte maden på gafflen eller tage det op med skeen, og selv lade barnet føre det til munden.

Hvis problemet er, at børnene smider maden på gulvet, kan man forsøge at introducere en "nej tak"-tallerken, som er

der, børnene kan lægge mad hen, som de ikke har lyst til. Så har barnet et sted at lægge maden frem for at smide det på gulvet, og man må gerne tage maden tilbage, hvis man alligevel får lyst til den.

Det er også vigtigt at afveje sine egne forventninger. Det er helt naturligt, at små børn sanser maden ved fx at smuldre det mellem fingrene eller ved at lege med det. Det er med til at skabe tryghed, at barnet ved, hvordan forskellig mad føles. Det er vigtigt, at korrektioner af børnene ikke fylder så meget, at det tilsidesætter deres nysgerrighed. Prøv i stedet selv at være rollemodel. Hvis børnene er så små, at de ikke spiser med bestik, så kan du vise dem med dine hænder, hvordan man fx kan tage små portioner op med fingrene."

2) Børnene vil kun spise pålægget og ikke rugbrødet. Må jeg sige til dem, at de skal spise op, før de får mere?

"Der er stor forskel på, hvor meget mad vuggestuebørn har brug for. Nogle

børn har været meget tidligt oppe og har måske spist meget morgenmad, andre bliver stadig ammet og er ikke så sultne til frokost. Pålæg er dyrt, og det er derfor heller ikke hensigtsmæssigt, at det er det eneste, der bliver spist. Prøv at skære maden ud i små, mundrette bider og vær tydelig omkring, at der kun er en vis mængde pålæg til hver. Det er helt ok, hvis et barn spiser alt pålægget først, men sig, at når man har spist sin portion, er der kun rugbrød tilbage. Der vil helt sikkert være nogle børn, der til at starte med bare spiser pålægget, og så ikke vil spise noget rugbrød. Men de lærer lige så stille, at man faktisk ikke får mere pålæg."

3) Nogle børn siger "ad" til maden, og det smitter af på de andres lyst til at spise eller prøve nyt. Skal jeg sige, at man ikke må tale dårligt om maden?

"I ved helt sikkert hvilke børn, der typisk siger ad til maden, og hvilke der gerne vil smage. Forsøg at servere først til de børn, der gerne vil smage på tinge-

for store og små

ne, for det smitter af på gruppen. Hvis alle har fået serveret, og der så er et barn, der siger, at det ikke kan lide maden, eller at det ser ulækkert ud, så prøv i stedet at guide med nogle andre sætninger, såsom: "Det er helt okay, at du ikke har lyst til det lige nu" eller tal i stedet om, at der kan være mad, man ikke har lært at spise endnu. På den måde fortæller man de lidt større børn, at man godt senere kan lære at kunne lide ting, man i dag ikke har lyst til.

Det er vigtigt at huske, at når børn siger, at de ikke kan lide maden, så kan det være et udtryk for mange andre ting. Det kan handle om, at de er utrygge ved maden, ikke er sultne, at maden ser underlig eller ny ud for dem, at de ikke ved, hvad det er, de spiser, at de har ondt i maven eller er ved at få en ny tand. Det er sjældent et udtryk for, at de ikke kan lide maden, men et klart signal om, at de ikke har lyst til den, og det skal man respektere." ●

Forfatteren

Anne Elsøe er leder på "Madrolnstuttet", vanecoach og nu forfatter til bogen "Madro for de mindste".

Bogen er efterfølgeren til "Madro", som er målrettet børn i alderen 3-10 år, og som er skrevet af Morten Elsøe og Anne Gaardmand.

"Madro for de mindste" retter sig mod de 0-3 årige og giver helt konkrete råd til at skabe trygge madsituationer, der giver den bedste grobund for at gøre børn "madmodige" og have lyst til at smage og udforske maden, der serveres. Bogen omhandler også kvælningsrisiko, mundmotorik, overgangskost, amning eller flaskens rolle og introduktion af bestik og kop. Som noget nyt indeholder bogen også et kapitel om, hvordan man kan tale med andre om, hvilken tilgang og hvilke metoder man bruger for at skabe et trygt spisemiljø. Kapitlet kan fint bruges af pædagogisk personale til at diskutere, hvordan I taler om fx børns vægt eller sundt og usundt, der alt sammen kan have indflydelse på, hvordan børns forhold til mad og deres krop bliver.

LFS har knap 12.000 medlemmer, som alle arbejder med pædagogik i den ene eller anden form. Du kan i denne serie møde en række LFS'ere og læse om, hvordan de havnede i netop deres job.

MEDLEMSPORTRÆT

Har du en kollega, som du synes, vi skal portrættere, eller har du selv en historie at fortælle, så kontakt redaktionen på lfsnyt@lfs.dk.

JEG VILLE V RIGTIG DÅR

"Da jeg for fire år siden blev valgt til almenbestyrelsen, kan jeg huske, at jeg tænkte, at det var jeg slet ikke klog nok til. Man skal jo have en holdning til alt muligt, og jeg var dødnervøs. Men jeg blev valgt, og sidenhen blev jeg også tillidsrepræsentant. Det startede en lille spire i mig. Måske kunne det faktisk være sjovt at blive fællestillidsrepræsentant. Men jeg havde ikke forestillet mig, at det skulle være nu. Sådan er det nogle gange. Når muligheden opstår, må man tage den."

"Før jeg blev FTR, var jeg pædagog i en special KKFO. Her havde jeg været i syv år, og jeg var virkelig glad for mit job. Jeg er et kæmpe tryghedsmenneske, men samtidig var jeg også ved at være klar til forandring. Jeg blev ved at sige til mig selv, at jeg ikke kun kan tale om det, jeg må også handle på det. Og så tog jeg springet til at melde mit kandidatur."

"Egentlig lå det slet ikke i kortene, at jeg skulle blive pædagog. Jeg var helt overbevist om, at der var to ting, jeg ikke skulle: Jeg skulle ikke arbejde i supermarked, og jeg skulle ikke arbejde med børn. Men min tante, som jeg er meget tæt med, sagde på et tidspunkt til mig, at som hun så det, havde jeg to muligheder. Hun syntes, jeg skulle arbejde med dyr eller mennesker."

"I et sabbatår kom jeg til at arbejde i SFO, og herefter tog jeg til Grønland i tre måneder, hvor jeg arbejdede i en international børnehave. Jeg tog en beslutning om, at jeg ville være pædagog, men så ombestemte jeg mig og søgte ind på lærerseminariet i stedet. Her nåede jeg at læse et halvt år, før jeg konkluderede, at jeg ville blive en rigtig dårlig lærer. Så jeg besluttede mig for at søge tilbage på pædagoguddannelsen igen."

"Jeg har altid været god til at spotte de børn, der har det svært, og dem der har brug for lidt ekstra. Det er også dem, jeg synes, det er sjovest at arbejde med. Så da jeg i 2016 blev færdig som pædagog, passede det med, at Kildevældsskolen skulle til at starte en ny gruppeordning op, og den proces blev jeg en del af, da jeg havde været i praktik på stedet og var fortsat som vikar. Jeg er ikke typen, der løber fra problemerne, men der skete mange forandringer i løbet af de år, jeg var på Stifinderen. På et tidspunkt nåede jeg til et punkt, hvor jeg syntes, at mine kolleger

ÆRE BLEVET EN LIG LÆRER

og jeg blev sat under et pres, der indsnævrede vores vilkår og muligheder. Det tærede på min arbejdsglæde.”

”**Jeg håber**, at det netop er min erfaring, der kan bidrage i arbejdet som fællestillidsrepræsentant. Jeg har været TR, AMR, siddet med i MED og i skolebestyrelse og forældrerådet. Jeg elsker at have fingrene nede i substansen, og selvom jeg nu repræsenterer langt bredere end min gamle KKFO, så håber jeg, at min viden kan bidrage til bedre processer ude på arbejdspladserne.”

”**Jeg er den** type, der gik meget langt for de børn, jeg arbejdede med. Jeg brugte mig selv for at skabe tillid og for at børnene kunne spejle sig i mig. Jeg tror, de kunne mærke det. De ville helt klart sige, at jeg var den bestemte pædagog. Men de ville også sige, at jeg var den, der var der for dem, og at jeg var der, når det gjaldt. Jeg var ikke bange for at forsøge mig med anderledes tilgange eller gå lidt ud over normen for at få dem til at lykkes. Nogle gange har det betydet, at jeg har taget børn med hjem i min egen gård for at skabe ro. Når barnet responderer positivt på, at man gør det ekstra, så er det det hele værd.”

”**Jeg ved** ikke, om jeg kommer til at savne at arbejde med børn. Jeg har det nok sådan, at jeg må tage det, som det kommer. Lige nu nyder jeg at komme mere bagom pædagogikken, og jeg er stadig ved at lande i min nye rolle. Men jeg synes ikke, jeg har lukket en dør bag mig.”

Navn: Nanna Mikkelsen

Arbejdssted: Fællestillidsrepræsentant i LFS

Alder: 36 år

Bonusinfo: Bor i Valby med sin kæreste, datter og to bonusdrenge. Oprindeligt født og opvokset på Bornholm, hvor det meste af familien stadig bor. Når hun besøger familien, kan du finde hende i stalden, hvor hun hjælper med familiens travheste. Derudover går tiden med træning, venner og familien.

FORMANDEN S

Kære LFS

Vi har via LFS modtaget plakater med budskabet om, at vi fortjener en lønforhøjelse på 10.000 kr. pr. måned. Dette er en anerkendelse af vores værdi, og det kommer efter mange års venten på en lønregulering. Endelig følte mine kolleger og jeg, at vores stemmer blev hørt, og vi så frem til at deltage i OK24 for at høre, hvordan FOA og LFS ville kæmpe for at sikre os en lønstigning.

Under debatmøde om opstart til OK24 den 6. september holdt Mona Striib og formændene fra andre forbund inspirerende taler om, hvordan vi kan opnå bedre lønforhold. Alle lagde vægt på, at det især er de lavest lønnede og ufaglærte, der fortjener lønforbedringer. Dette rejser dog spørgsmål om, hvorfor vi ikke kan se dette i et bredere perspektiv. Hvis vi hæver lønningerne for ufaglærte, kan det over tid medføre, at det ikke længere er attraktivt at uddanne sig. Som pædagoger oplever vi også, at selvom vi investerer tid og ressourcer i videreuddannelse, bliver vi ikke tilstrækkeligt belønnet for vores indsats. For eksempel tjener ufaglærte i Vestas 186 kr. i timen, mens pædagoger tjener 210 kr. i timen. Vores arbejde indebærer ansvar for psykisk sårbare børns trivsel og kræver omfattende viden om børns udvikling og diagnosticering. Det er ikke noget, der kan overlades til ufaglærte.

Jeg undrer mig over, hvad LFS gør i FOA, selvom det er en problemstilling, der kan være svær at ændre. Men jeg er bekymret over, at min fagforening, som jeg betaler 935,00 kr. til om måneden, synes usynlig i kampen for bedre lønforhold for pædagoger. Hvorfor var vores

formand ikke til stede ved et så vigtigt møde? Det burde have været hende, der råbte op og vejledte os om, hvad vi kan gøre, hvis vores lønkrav ikke imødekommes. Desuden undrer jeg mig over, hvorfor LFS ikke er mere aktiv i sociale medier og i den offentlige debat. Vi kunne lære noget af sygeplejersker og lærere, der er dygtige til at skabe opmærksomhed omkring deres utilfredshed.

Det virker på en eller anden måde, som om LFS er tæt knyttet til kommunen, når de accepterer en aftale, hvor nyuddannede pædagoger får 15.000 kr. i fastholdelsestillæg efter seks måneder, for så at stoppe det efter syv måneder. Den tid, vi andre brugte på at oplære dem, blev ikke belønnet. Dette er bekymrende, da der er en 24 procent nedgang i antallet af ansøgere til pædagoguddannelsen, og mange studerende oplever udfordringer. Vi har brug for, at der kæmpes for pædagogerne, ellers risikerer vi at mangle kvalificeret personale.

*Med venlig hilsen
Doris Tina Stormgaard,
pædagog, Brobyggerne*

VARER

Kære Doris

Tak for dit indlæg. Hvor er det godt, at du har involveret dig i OK24-processen. Det er det, vi har medlemsdemokratiet til. Dit indlæg rejser flere spørgsmål, som jeg skal forsøge at svare på.

OK24-mødet den 6. september: Mødet var indkaldt af FOA forbund og dermed havde LFS ikke mulighed for at bestemme, hvem der fik ordet. Det var Mona Striib, der var vært sammen med sektorformændene i vores forbund. Altså repræsentanter for køkken-, rengørings-, SOSU- og teknisk personale i kommuner og regioner.

Jeg deltog faktisk i mødet. Jeg sad på bagerste række og bad om ordet flere gange, men fik ikke lov. Derfor tog jeg ordet uden om mikrofonen. Måske hørte du mig råbe ad Mona. Det var set i bakspejlet nok ikke helt ok, men jeg var også frustreret over nogle af de ting, der blev sagt. Jeg var uenig i påstanden om, at 10.000 kroners-kravet er fejlsagent, for vores medlemmer bakker op, og de forstår godt, at selv om vi kræver 10.000 kr., så ved de godt, at vi kun vinder, hvis vi står sammen og går på gaden i lønkampen. Det er altså en kampagne og et krav, som vores forbund ikke er enig i.

Synlighed: Jeg synes faktisk, at vi er en ret synlig fagforening i både medier og i den offentlige debat. Jeg har deltaget i Debatten med Clement Kjærsgaard om kommunernes økonomi og jeres arbejdsvilkår. Jeg har været i P1 Debat fire gange på et halvt år, og jeg er blevet interviewet af TV2 om forråelse i vores fag. Jeg mener, at vi er langt mere synlige end vores

ligemænd M/K fra BUPL Hovedstaden og SL Storkøbenhavn. Vi kommer aldrig til at kunne konkurrere med store forbund som Dansk Sygeplejeråd og Danmarks Lærerforening, der har omkring 80.000 medlemmer og dermed er otte gange så store som os, men vi vil fastholde presset for at få taletid. Og kan vi blive bedre?

JAJ! Derfor har vi også for et år siden valgt at afsætte midler i budgettet til at udvide vores kommunikationsafdeling. Vi skal have ny hjemmeside og mere aktivitet på vores sociale medier.

Fastholdelses- og rekrutteringsaftalen:

Da politikerne i København valgte at afsætte penge til fastholdelsestillæg, var der ikke andre muligheder end at forhandle engangstillæg. Det er lidt teknisk, men i korte træk er det sådan, at hvis man lokalt i en kommune løfter grundlønnen, vil det til de kommende overenskomstforhandlinger se ud, som om pædagoger har en højere grundløn, end de egentlig har. Vi risikerer derfor at skabe en situation, hvor det ser ud, som om vi har fået mere end de privatansatte. Det kunne give en risiko for, at vi stillede os selv dårligere forud for OK24. Derfor var engangstillæg den eneste gode løsning.

For mig og den politiske ledelse er det helt afgørende, at grundlønnen bliver løftet. Det kan vi ikke løse ved, at politikerne i København eller andre kommuner afsætter lokale midler. Derfor er det løft, vi kræver, todelt: Løn efterslæbet for de kvindedominerede fag skal løses ved, at Christiansborg afsætter en separat pose penge uafhængigt af overenskomstforhandlingerne. Og OK24 skal sikre markant lønfremgang for alle vores grupper.

Betyder det, at vi skal sige nej til penge, når kommunalpolitikere afsætter puljer? Nej. Men det er klart, at man altid kan diskutere, om LFS har lavet de rigtige aftaler.

Pædagogmangel og løft af ufaglærte:

Helt kort, så mener vi i LFS, at alle kvindedominerede fag skal løftes. Også de ufaglærte grupper. Men det skal ikke være på bekostning af pædagoger og pædagogiske assistenter. Pædagoger, ledere, pædagogiske assistenter, dagplejere og pædagogmedhjælpere betaler alle sammen det samme i kontingent, hvis de er månedslønnede og arbejder mere end 30 timer. Derfor skal vi kæmpe for alle grupper. Det skal være attraktivt for alle vores grupper at arbejde på det pædagogiske område - uanset uddannelsesmæssig baggrund. Det er den kamp, dit fagforeningskontingent på godt 400 kroner går til. De resterende godt 500 kroner går til A-kassen, som sikrer dig dagpenge, hvis du bliver ledig.

Kære Doris. Tak for, at du tog dig tid til at skrive. Jeg håber, du har fået svar på dine spørgsmål, og at vi fremover kan leve op til dit og mange andre medlemmers ønske om at være en synlig og tydelig kamporganisation.

*På vegne af forretningsudvalget,
Kirsten Gunvor Løth, formand, LFS.*

AMAGER STRANDPARKSLØBET 2024

De danske eftersommer viste sig fra sin allervenligste side, da Amager Strandparksløbet for mennesker med udviklingshandicap fandt sted den 7. september.

Løbet, som har holdt pause siden før covid-19, var arrangeret af Spektrum og Captum, som er del af Center for Selvstændig Bolig og Beskæftigelse, CSBB.

Der var Zumba-opvarmning, som var arrangeret af Idrætsskolen, og der var generel festivalstemning foran Strand

Station 3, hvor en lang række borgere med handicap hyggede, mens de heppede på venner og bofæller. De ca. 300 deltagere kunne vælge imellem en fire kilometer eller 2,6 kilometer lang rute, og der var præmier for både hastighed og kampånd.

Det blev Andreas fra Idrætsskolen, der var den suveræne vinder af den længste rute på fire kilometer, som han tilbagelagde på 16 minutter og 15 sekunder.

LILLE FRØ

TEATERTID FOR DE STØRSTE I BØRNEHAVEN

Trænger I til et kulturelt indslag for de ældre børnehavebørn? Så kan I overveje at besøge Anemonen teater og se forestillingen "Lille frø". Forestillingen er for de 4-8 årige og handler om Lille frøs liv. Han er en rumfrø, der landede med en meteor. Desværre er Lille frø ret slem, så han skal sig på lidt af en rejse, for at alt bliver godt igen. Teateret sætter fokus på at være langt væk hjemmefra, men stadig være den, man er, og at vide, man er elsket. Forestillingen varer 55 minutter, og I kan læse mere på Anemonen.dk, hvor der også skal bestilles billetter.

INSPIRATION TIL MADEN I DAGPLEJEN

Hvordan omsætter man alle de gode råd om sund kost til småbørn i dagplejen? Det kan man hente hjælp til i inspirationsmaterialet 'Gør sund mad til barnemad', som kan hentes ganske gratis på www.madkulturen.dk

Materialet er udviklet af organisationen Madkulturen i samarbejde med to kommuner og med opbakning fra FOA og Rådet for sund mad. Projektet skulle i første omgang ruste dagplejerne i de to samarbejdskommuner til at tilbyde børnene sund og varieret mad gennem et målrettet undervisningsforløb, men projektet er altså også resulteret i et hæfte, som indeholder viden, inspiration og opskrifter målrettet dagplejen og børn i 0-2-års alderen.

84 PROCENT VIL GIVE MERE I LØN

Spørger man den danske befolkning, om de ansatte i den borgernære velfærd fortjener mere i løn, erklærer hele 84 procent sig enige.

Epinion foretog i foråret en befolkningsundersøgelse for FOA, og det var slående, hvor stor en opbakning velfærdsmedarbejderne fik fra danskerne. Foruden de 84 procent, der tilkendegav, at der skal mere i lønposen til dem, der løfter velfærden, svarede ni ud af 10, at sosu'en, den pædagogiske assistent og perlerækken af øvrige offentligt ansatte i den borgernære velfærd skal have bedre arbejdsvilkår og fortjener større anerkendelse.

LFS VÆRT FOR VELBESØGT INKLUSIONSKONFERENCE

Alle var velkomne, da LFS den 31. august inviterede til inklusionskonference. Baggrunden for konferencen er, at det er 10 år siden, at Københavns Kommune besluttede 'Tidlig Indsats- og inklusionspakke'. Målet var at skabe de bedste vilkår for inklusion af udsatte børn i folkeskolen, men hvordan er det gået? Det skulle diskuteres på konferencen, og der var mødt et bredt panel op. Blandt deltagerne var repræsentanter

for Børne- og Ungdomsforvaltningen, bestyrelsesmedlem fra Københavns Lærerforening, forperson fra Autisme Ungdom og forskellige inklusionspædagoger og forældrerepræsentanter. Mette Molbæk, der forsker i inklusion, gav også et oplæg og stillede op til debat. Salen på Islands Brygge var næsten fuld til bristepunktet, da over 80 deltagere dukkede op og deltog i diskussionen.

Kalender

2. oktober

Special-
bestyrelsesmøde
09:00 – 16:00
Sal A

3. oktober

Demo ved
Folketingets
åbning:
Nødråb fra de
kommunalt ansatte
8.30 – 9.30
Rigsdagsgården,
Christiansborg

10. oktober

Almen ledersekti-
onsbestyrelse
12.00 – 15.00
LFS sal D

Infomøde om
FTR-valg
17.30 – 18.30
LFS kantinen

12. oktober

Bestyrelsesmøde
dagplejen
18.00 – 21.00
Kantinen

24. oktober

Medlemsmøde:
Sansestimulation
17.30 – 20.30
LFS sal A
Tilmelding:
www.lfs.dk/15903

25. oktober

FTR-valg
København
8.30 – 9.30
LFS sal A

26. oktober

Almen-
bestyrelsesmøde
8.30 – 16.00
LFS sal B

27. oktober

Faglig fredagsbar
17.00 – 23.00
LFS sal A

1. november

Special-
bestyrelsesmøde
09.00 – 16.00
Sal A

LFS kor

LFS koret øver
torsdage mellem
17.30 – 19.00 i
kantinen i LFS.

Er du ikke allerede med i koret,
men har lyst til at synge, kan
dette sagtens lade sig gøre.
Kontakt Lisbeth Waidtløw på
lisw@foa.dk

Tjek kalenderen på lfs.dk

Tjek altid kalenderen på forsiden af www.lfs.dk, hvis du vil være sikker på at vide, hvad der foregår i LFS. Der kan opstå aktiviteter og møder efter, at bladet er sendt til tryk.

Medlemsforedrag

MEDLEMSFOREDRAG OM SANSESTIMULATION 24. 10. 2023

Børns sansemotoriske udvikling foregår ikke, som vi tidligere troede, automatisk og i en regelbunden rækkefølge, efterhånden som hjerne og krop udvikles.

Den er en selvorganiserende proces, der er fuldstændig afhængig af det læringsmiljø, der omgiver barnet. Det fortæller Nanett Borre om under sit foredrag i LFS den 24. oktober 2023.

LFS serverer en sandwich og en vand. Mødet foregår fra 17.30 til 20.30 i LFS sal A, Sorøgade 4-6.

Tilmelding: www.lfs.dk/15903

LFS Senior

Klubben for førtidspensionister – efterlønnere og pensionister

Medlemsmøder:

Onsdag den 25. oktober kl. 11 i LFS sal A, Sorøgade 6

Aktuel politik: Peter Laurrup Larsen har i næsten fyrrer år haft sin daglige gang på Christiansborg som politisk reporter på TV2. Han har derfor en baggrundsviden, der kan gøre os klogere på, hvad der sker i den aktuelle politik.

Tirsdag den 21. november kl. 11 i LFS sal A, Sorøgade 6

Grønlandske børn: Henry Kleist Konradsen fortæller bredt om børns vilkår i Grønland og de grønlandske børnehaver.

Ekstra tur:

Tirsdag den 10. oktober kl. 10.30 i forhallen, Københavns Bymuseum, Stormgade 18

Vi ser museet og særudstillingen med plakatkunstneren Ib Antoni. Bagefter kan de, der har lyst, spise frokost i Tivolihallen. Husk: Ekstra ture betaler man selv.

Faglige Seniorer:

Fredag den 3. november kl. 10.30 hos Dansk EL-Forbund København, Tikøbgade 9, 2200 København N.

Forurening, biodiversitet, Pfas. Hvordan står det til, og hvad kan vi gøre. Oplæg ved Sebastian Jonshøj,

vicepræsident i Danmarks Naturfredningsforening.

Tilmelding på www.fagligsenior.dk under Aktiviteter, Sektion Storkøbenhavn, Faglige Seniorer.

OBS: Hvert temamøde har ny adresse. Hvis stedet ændres, får I besked via jeres mailtilmelding. Tilmelding på www.fagligsenior.dk under aktiviteter, Faglige Seniorer Sektion Storkøbenhavn. Hvert møde koster 25 kr. inkl. frokost.

lfs.seniorklub@gmail.com

Udgivelsesplan 2023/24

Nummer	Deadline	Udgivelsesuge
9/23	26. oktober	45
10/23	30. november	50
1/2024	25. januar	6
2/2024	29. februar	11
3/2024	21. april	17
4/2024	16. maj	22
5/2024	20. juni	27

Følg også din fagforening på de sociale medier

Facebook:
www.facebook.com/LFSfagforening

Instagram:
brugernavn: LFSfagforening

Myte

Er mennesker med Downs syndrom særligt glade?

**SANDT
ELLER
FALSK**
?

Det er en stereotyp myte, når man siger, at børn og voksne med Downs syndrom er mere glade end andre.

Det siger læge og ph.d.-studerende Ellen Hollands Steffensen, som netop forsker i Downs syndrom.

"Mennesker med Downs syndrom er lige så forskellige som alle andre. Nogle gange er vi mennesker glade, andre gange triste, sure, forvirrede, bekymrede, begejstrede osv.," siger Ellen Hollands Steffensen.

Hun er i forbindelse med sin forskning stødt på forældre, der faktisk synes, det er irriterende, at der eksisterer generelle for forståelser af, at deres barn skulle være mere glad eller mere kærligt end andre børn, fortæller Ellen Hollands Steffensen.

"Men der er flere studier, hvor man har interviewet forældre, som har et barn med Downs syndrom, og hvor forældrene fortæller, at deres barn har 'lært' dem at leve mere i nuet, at tage tingene, som de kommer og at sætte pris på de små ting i livet. Det kan eventuelt hænge sammen med, hvad flere forældre beskriver som en umiddelbarhed i deres barns oplevelse af verden – at barnet udtrykker glæde uden filter. Det betyder så også, at barnet udtrykker utilfredshed eller andre negative følelser uden filter," siger Ellen Hollands Steffensen.

Hun påpeger, at diagnoserne autisme og ADHD optræder hyppigere hos børn og voksne med Downs syndrom end i den generelle befolkning.

"Det kan spille ind i, hvordan et barn eller voksen med en ekstra diagnose møder verden og opleves af andre." ●

Man kan have viden, som man troede, var helt rigtig, men som i virkeligheden viser sig at være noget værre vrøvl. Myter udtrykker forestillinger om, hvorfor verden ser ud, som den gør, og hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert. Hvis du har en myte, som du vil have, at vi undersøger, så send en mail til lfnsnyt@lfs.dk